

Robert Vannoy, Wyjście na wygnanie, wykład 6A

Liczby i Powtórzonego Prawa

Recenzja

II. D.12.d. Mężczyznom przydzielono numery i pozycje

Wróćmy do miejsca, w którym skończyliśmy. Podczas ostatniej sesji rozmawialiśmy o liczbach ze spisu powszechnego we wczesnych rozdziałach Księgi Liczb. To jest na twoim zarysie, cyfra rzymska II., D.12., d., „Mężczyźni zostali policzeni i przydzielono im stanowiska”. Nie chcę wracać do szczegółów tej dyskusji. Jak zapewne pamiętasz, podnoszono pytania dotyczące niektórych biblijnych stwierdzeń (np. „siedem narodów potężniejszych od ciebie w ziemi Kanaan”), na podstawie tego, co wiemy o liczebności armii w tamtym czasie i o tym, co wiemy o wielkości miast — na przykład Jerycho ma 7 akrów. Zaczynasz się zastanawiać, czy naprawdę zrozumieliśmy używany język, który to angielski przekład tłumaczy na „600 000 walczących mężczyzn” z ogólną populacją 2 lub 3 milionów. Na koniec tej dyskusji powiedziałem: „Myślę, że jest to problem należący do kategorii tego łacińskiego wyrażenia, „coś, o czym nie można mówić”. Coś się tu dzieje, co nie jest do końca zrozumiałe.

Nie sądzę, żebym zwrócił twoją uwagę na akapit na stronie 41 twoich cytatów i po prostu zakończę tę dyskusję, odsyłając cię do tego. To jest od R. K. Harrisona *Wprowadzenie Starego Testamentu*, gdzie na zakończenie omówienia różnych podejść do interpretacji danych spisowych w Księdze Liczb mówi: „Żadna z tych prób pomniejszenia liczb Starego Testamentu nie jest w stanie w zadowalający sposób wyjaśnić wszystkich zaangażowanych danych”. Pamiętasz, jak mówiłem o tłumaczeniu *śtoń* jako „wódz” lub „grupa namiotowa” – nadal masz problem z sumowaniem liczb na końcu. Trudno więc, aby jakiegokolwiek obecnie proponowane rozwiązanie w zadowalający sposób radziło sobie ze wszystkimi danymi. „Tak więc przedstawione sugestie nie mogą być traktowane jako równomiernie wyważone do celów

interpretacji. Jeśli inne dowody z bliskowschodnich źródeł dotyczące liczb mają ogólnie jakąkolwiek wartość w tym działaniu, oznaczałoby to, że potwierdzenie liczbowe Starego Testamentu będzie opierać się na jakiejś podstawie rzeczywistości, która jest całkiem znana starożytnym, ale nieznana współczesnym uczonym”. Innymi słowy, dzieje się tam coś, czego nie do końca rozumiemy. Na tym bym zostawił temat. Jeśli jesteś zainteresowany, możesz przejrzeć niektóre odniesienia w swojej bibliografii — jest tam sporo dyskusji, aby przejść dalej. Jakies pytania na ten temat, zanim przejdziemy dalej?

12. w. Lewici są policzeni i przydzielono im obowiązki — Liczb 3:1-4:49

W porządku, C. pod 12. brzmi: „Lewici są policzeni i przydzielono im obowiązki: Liczb 3:1-4:49”. Jeśli przejdziesz do rozdziału 3 Księgi Liczb, zauważysz, że na początku wersetu 1 i po nim mowa jest o Lewitach. Przejdź do wersetu 5: „Pan rzekł do Mojżesza: Przyprawdź plemię Lewiego i przedstaw je kapłanowi Aaronowi, aby mu pomagali”. Oni [Lewici] mają wykonywać obowiązki dla niego i dla całej społeczności w Namiocie Spotkania, wykonując prace przy przybytku. Mają troszczyć się o całe wyposażenie Namiotu Spotkania, wypełniając obowiązki Izraelitów, wykonując prace przy przybytku”.

Tak więc Lewitom powierzono zadanie opieki nad przybytkiem, a czyniąc to, zastępują pierworodnych we wszystkich rodzinach izraelskich. Zauważ, że w wersecie 12 Pan powiedział: „Spośród Izraelitów wybrałem lewitów na miejsce pierwszego męskiego potomstwa każdej izraelskiej kobiety. Lewici są moi, bo wszyscy pierworodni są moi”. Pamiętajcie, że mówiliśmy o pokoleniu Lewiego, które stanęło u boku Mojżesza w czasie incydentu ze złotym cielcem. Byli za to w jakiś sposób błogosławieni. To może być sposób, w jaki należy to interpretować. W Księdze Rodzaju zostali przeklęci w błogosławieństwach Jakuba, kiedy nie otrzymali dziedzictwa plemiennego, ale teraz powierzono im to ważne zadanie w Izraelu. Ale ponieważ mogą reprezentować każdego z pierworodnych z rodzin Izraela, oni również musieli zostać policzeni, i to jest to, co następuje w tym rozdziale i dość szybko wracasz do problemu ze spisem ludności. Werset 14 mówi: „Pan rzekł do Mojżesza na pustyni Synaj: Policz Lewitów według ich

rodzin i rodów. Policz każdego mężczyznę w wieku miesiąca lub starszego”. Tak się stało i w wersecie 39 znajdujesz, że „całkowita liczba Lewitów, policzonych na rozkaz Pana przez Mojżesza i Aarona, według ich klanów, w tym każdy mężczyzna w wieku miesiąca lub więcej, było 22 000”.

Teraz spójrz na swoje cytaty na stronie 44, pod JJ Davis. W jego książce *Numerologia biblijna* komentuje tę liczbę w odniesieniu do pierworodnych. On naprawdę komentuje wersety 40-49 z Liczb 3, ponieważ jeśli pójdziesz dalej po 22 000 Lewitów, werset 43 mówi: „Całkowita liczba pierworodnych mężczyzn w wieku miesiąca lub więcej, wymienionych z imienia, wynosiła 22 273”. Innymi słowy, pierworodnych mężczyzn było o 273 więcej niż lewitów! Trzeba było więc za to zapłacić, a w wersecie 46 czytamy, że aby odkupić 273 pierworodnych Izraelitów, którzy przekroczyli liczbę Lewitów, zebrano po pięć szekli za każdego. Więc tak to wszystko się zbilansowało. Wróćmy jednak do komentarza Davisa na temat pierworodnych wśród plemion. „Jedną z bardziej kłopotliwych kwestii napotkanych w Księdze Liczb jest liczba pierworodnych wśród plemion. Według spisu przeprowadzonego w celu odkupienia wszystkich pierworodnych płci męskiej w plemionach było tylko 22 273”. To wersety 42 i 43. „Gdyby naród liczył ponad milion mężczyzn, co prawdopodobnie miałyby miejsce – gdyby było 603 550 mężczyzn w wieku od 20 lat i starszych – to to, co funkcjonowałyby przy liczbie 22 273 mężczyzn, reprezentuje sumę wszystkich pierworodnych w narodzie, a spośród 40 lub 50 mężczyzn będzie tylko jeden pierworodny”. Widzisz więc, że wracasz do innego problemu: to całkiem duża rodzina. „Oznacza to, że każdy ojciec rodziny musiał spłodzić lub nadal mieć od 39 do 44 synów, nie mówiąc już o córkach”. Ogólnie odsetek pierworodnych w populacji wynosi od 1 do 4.

W następnym akapicie Davis wspomina C. F. Keila i Franza Delitzscha w tej starej, klasycznej serii komentarzy do Starego Testamentu. Rozwiązują ten problem, argumentując, że ta liczba pierworodnych reprezentuje tylko liczbę tych, którzy urodzili się na przestrzeni 13 miesięcy lub między Exodusem a czasem nadania prawa. Na podstawie powyższej statystyki wydaje się to wskazywać, że w ciągu jednego roku było około 19 000 pierworodnych, co odpowiada liczbom prawdopodobieństwa sytuacji

historycznej. To jest interesująca sugestia; ale wydaje mi się, że problem polega na tym, że jeśli wrócisz do werseku 43 w tekście, co on mówi? Mówi się, że całkowita liczba pierworodnych chłopców w wieku jednego miesiąca lub więcej jest mniejsza niż 22 273. Nie mówi „pierworodni mężczyźni urodzeni w ciągu ostatnich 12 do 13 miesięcy”. Mówi o całkowitej liczbie pierworodnych mężczyzn wśród Izraelitów. Więc znowu myślę, że z tymi liczbami dzieje się coś, czego nie do końca rozumiemy, jeśli chodzi o sposób, w jaki są one zestawione i używany język. Więc po prostu złożyłbym to w ten duży punkt. Nie sądzę, że mamy wystarczające informacje. Nie sądzę, by prowadziło to do wniosku, że tekst nie jest wiarygodny; Myślę, że tekst jest wiarygodny, tylko nie do końca zrozumiemy. Jakież pytania?

D. Prawo zazdrości – Liczb 5:11-31

Przejdźmy do d. Jest to „Prawo zazdrości: Liczb 5:11-31”. Tytuł „prawa zazdrości” dla tej części tak naprawdę pochodzi z werseku 29, na końcu tej części, po opisanu procedury radzenia sobie z pewnym rodzajem problemu. W wersecie 29 czytamy: „Takie jest prawo zazdrości”, a dalej czytamy: „Kiedy kobieta błędzi i kala się, będąc zameżną z mężem, lub gdy uczucie zazdrości ogarnia mężczyznę, ponieważ podejrzewa, że jego żona. Kapłan ma stosować przepisy tego prawa”. Jeśli wrócisz do werseku 14, otrzymasz opis tego, z czym to się wiąże. Zaczęć czytać od werseku 11. „Wtedy Pan rzekł do Mojżesza: «Przemów do Izraelitów i powiedz im: Jeśli żona mężczyzny zbłądzi i dopuści się niewierności, sypiając z innym mężczyzną, a to jest ukryte przed jej mężem, a jej nieczystość jest niewykryta (ponieważ nie ma świadków przeciwko niej i nie została przyłapana na gorącym uczynku). mąż i podejrzewa swoją żonę, a ona jest nieczysta, lub jeśli jest zazdrosny i podejrzewa ją, chociaż ona nie jest nieczysta”, wtedy ma robić pewne rzeczy i to jest prawo zazdrości.

Daje to procedurę, która ma być stosowana w tego rodzaju przypadkach. To przypadek, w którym nie ma dowodów, a możliwości są dwie: kobieta zgrzeszyła przeciw mężowi, on staje się zazdrosny, ale nie ma dowodów, ale ona jest winna; albo przypadek, w którym mężczyzna podejrzewa, że jego żona zgrzeszyła i znowu nie ma

dowodów, ale kobieta jest niewinna. Jest to więc sprawa, w której nie ma dowodów, ale mąż jest podejrzliwy. W takim przypadku opisana jest procedura, której należy przestrzegać. Procedura nie ma na celu zajęcia się samym domniemanym przestępstwem. Istniała już kara śmierci za cudzołóstwo zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet. Ale ta procedura ma zająć się niewinnością lub winą kobiety, aby usunąć zazdrość, która była nieuzasadniona. Miało to również odstraszać od niewierności z procedurą wystawienia.

Jaka jest procedura? Werset 15 mówi, że w takim przypadku mąż ma zaprowadzić swoją żonę do kapłana: „Ma też złożyć za nią ofiarę z dziesiątej części efy mąki jęczmiennej. Nie wolno mu polać go oliwą ani kadzidłem, ponieważ jest to ofiara zbożowa za zazdrość, ofiara przypominająca, by zwrócić uwagę na winę”. Tak więc w wersecie 15 należy złożyć ofiarę. Następnie w wersetach od 16 do 18 kapłan stawia kobietę przed Panem i wkłada ofiarę w jej ręce. Werset 16 mówi: „Kapłan przyprowadzi ją i postawi przed Panem. Potem weźmie trochę wody święconej do glinianego naczynia i wrzuci do wody trochę kurzu z podłogi przybytku. Gdy kapłan postawi kobietę przed Panem, rozpuści jej włosy i włoży w jej ręce ofiarę przypomnienia, ofiarę pokarmową za zazdrość, podczas gdy on sam będzie trzymał gorzką wodę, która przynosi przekleństwo”.

Stawia więc kobietę przed Panem, wkłada jej w rękę ofiarę, a następnie w wersetach od 19 do 22 kobieta składa przysięgę, której Pan używa, aby ją pobłogosławić lub przekląć według jej niewinności lub winy. Werset 19: „Wtedy kapłan zaprzysięży kobietę i powie jej: Jeśli żaden inny mężczyzna z tobą nie spał i nie zbłądziłaś i nie stałaś się nieczysta będąc zamężną ze swoim mężem, niech ta gorzka woda, która przynosi przekleństwo, nie skrzywdzi cię. Ale jeśli zbłądziłaś będąc w związku małżeńskim ze swoim mężem i skalalaś się, sypiając z mężczyzną innym niż twój mąż – tutaj ksiądz nakłada na niego klątwę przysięgi – niech Pan wezwie twój lud, aby cię przeklął i potępił, kiedy powoduje udo wiotczeje, a brzuch puchnie. Niech ta woda, która przynosi klątwę, wniknie w twoje ciało, aby twój brzuch spuchł, a twoje udo zwiotczało”. Teraz ta woda jest tą wodą, która jest zmieszana z kurzem z podłogi przybytku.

Tak więc kobieta pije tę mieszaninę pyłu i wody, a wynik będzie taki, jak

opisano. Gdyby była niewinna, nic by się nie stało, gdyby była winna, jej udo zamarłoby, a brzuch spuchłby. Nie sądzę, aby istniał jakikolwiek powód do wniosku, że mieszanina pyłu i wody, taka jak opisana tutaj, doprowadziłaby do tego rodzaju rezultatu w naturalny sposób. To nie jest czysto fizyczny efekt. Polega na interwencji Boga, który usankcjonował tę procedurę w określonym celu – w celu ustalenia niewinności lub winy kobiety.

Próba przez mękę

Powiedziawszy to, procedura przypomina w pewnym stopniu – nie całkowicie, ale w pewnym stopniu – to, co jest znane jako „próba przez mękę”. Nie wiem, czy kiedykolwiek słyszałeś o takim określeniu – „próba przez mękę”. Próba przez mękę ma długą historię od wielu ludzi przez długi czas. Jeśli zajrzysz do kodeksu Hammurabiego (to jest około 1700 r. p.n.e.), ustawa 132 brzmi: „Jeżeli palec jest wskazany na żonę obywatela z powodu innego mężczyzny, ale nie została przyłapana na leżeniu z innym mężczyzną” – w innymi słowy, znowu brak dowodów – „dla męża rzuci się do rzeki”. Oczywiście teoria była taka, że jeśli jest winna, utonie. Jeśli jest niewinna, przeżyje. To jest „próba przez mękę”. W encyklopedii czytamy: „Trial by Ordeal jest prawnym dowodem boskiej interwencji. W przypadku, gdy nie ma normalnych dowodów”. Jeśli spojrzysz na historię tego, przekonasz się, że często jest to próba wody lub ognia. Czasami wymagano od ludzi chodzenia po rozżarzonych węglach, a następnie przez pewien czas sprawdzano stopień oparzenia. Jeśli były to poważne oparzenia, wskazywałyby to na poczucie winy; gdyby tak nie było, oznaczałoby to niewinność. Ktoś mógłby zostać poproszony o włożenie ręki do ognia, a podobne badanie dałoby ocenę winy lub niewinności.

Tak często procedura ta była porównywana do próby przez mękę, która była powszechna w średniowiecznej Europie. Było to powszechne w Anglii przed systemem łąwy przysięgłych. Ale myślę, że jest istotna różnica. Powiedziałem, że przypomina to do pewnego stopnia próbę przez mękę, ale zauważ, że jest różnica. W sądzie przez mękę, jak zwykle praktykuje się, istnieje domniemanie winy, chyba że udowodniono niewinność.

Innymi słowy, jeśli chodzisz po węglach, prawdopodobnie się poparzysz. Tak więc zwykle w męce istnieje domniemanie winy, chyba że ktoś zostanie udowodniony niewinny, to znaczy, jeśli osoba nie zostanie wybawiona z ognia lub wody. Ale tutaj rytuał jest naprawdę odwrotny. Istnieje zasada domniemania niewinności, chyba że udowodni się jej winę. Niebezpieczeństwo tutaj nie zagraża życiu ani nie powoduje obrażeń, to po prostu picie wody zmieszanej z kurzem. Jeśli udo zgnije lub brzuch spuchnie po pewnym czasie, zakłada się, że jesteś winny. Więc myślę, że to ważne rozróżnienie.

Wydaje się, że Pan nakazał, aby była to procedura, której należy przestrzegać w miejscu takim jak to, w kontekście społecznym, w którym kobiety były generalnie upośledzone. Przepis ten naprawdę pod wieloma względami jest korzystny dla kobiety. Zmusza podejrzliwego męża do ustalenia swojej sprawy lub odstąpienia od oskarżeń i podejrzeń, a uważa się, że nie może tego zrobić.

mi. Prawo nazirejczyka – Liczb 6:1-21

Dobra, przejdźmy do e. „Prawo nazirejczyka: Liczb 6:1-21”. Tytuł tego znajdziesz w wersecie 13 i w wersecie 21. Zauważyłeś w wersecie 13 Liczb 6: „Oto jest prawo nazirejczyka”, a w wersecie 21: „Takie jest prawo nazirejczyka.” Jaki był cel prawa nazirejczyka? Prawo nazirejczyków przewidywało rodzaj specjalnego poświęcenia się Panu dla mężczyzny lub kobiety, który nie był kapłaństwem, i umożliwiało im oddzielenie się dla Pana na ograniczony czas. To było coś, co nie było obowiązkowe, ale dobrowolne. To nie był jakiś rodzaj monastycyzmu czy ascezy. Pozwalało to na raczej normalne życie w społeczeństwie z kilkoma zastrzeżeniami lub wyjątkami. Czytacie więc w pierwszym wersecie Księgi Liczb 6: „Pan rzekł do Mojżesza: «Przemów do Izraelitów i powiedz im: „Jeśli mężczyzna lub kobieta chce złożyć szczególny ślub, ślub oddzielenia się Panu jako Nazirejczykiem”, „” musi robić pewne rzeczy. Mógłbym powiedzieć, że słowo „nazirejczyk” pochodzi od rdzenia *Patrzeć(nzr)*, co oznacza „poświęcić lub oddzielić”. Jest więc gra na rdzeniu znaczenia tego słowa – jest to specjalny ślub separacji złożony Panu.

Trzy rzeczy, których nazirejczyk nie miał robić, nie były same w sobie złe, ale były rzeczami, które naznaczyły ten szczególny okres poświęcenia się Panu. Pierwszą rzeczą, wersety 3 i 4, było powstrzymanie się od wszystkiego, co pochodzi z krzewu winnego. „Musi powstrzymać się od wina i innych sfermentowanych napojów i nie może pić octu z wina lub innego fermentowanego napoju. Nie wolno mu pić soku winogronowego ani jeść winogron ani rodzynek. Dopóki jest nazirejczykiem, nie wolno mu jeść niczego, co pochodzi z winorośli, nawet nasion i skórek”.

Drugą rzeczą było zapuszczenie włosów jako symbol oddania się Panu. Werset 5 mówi: „Przez cały okres jego ślubu separacji żadna brzytwa nie może być używana na jego głowie. Musi być święty, aż skończy się okres jego oddzielenia dla Pana; niech włosy na głowie mu urosną”.

I po trzecie, w wersecie 6 i 7, miał nie wchodzić w kontakt z żadnym martwym ciałem. „Przez cały okres rozłąki z Panem nie wolno mu zbliżać się do martwego ciała. Nawet jeśli umrze jego ojciec lub matka, brat lub siostra, nie może się z ich powodu ceremonialnie nieczyścić, ponieważ ma na głowie symbol swego oddzielenia od Boga”. Oto trzy rzeczy, które miał zrobić nazirejczyk. Na koniec ślubowania należało złożyć różne ofiary, ogolić głowę i spalić włosy na ołtarzu, po czym okres tego ślubowania dobiegł końca. A więc takie jest prawo nazirejczyków.

Może po prostu skomentuję tutaj; jeśli spojrzycie na historię kościoła chrześcijańskiego, to zapewne wiecie, że w Kościele rzymskokatolickim istnieje długa tradycja wymagania ślubów, a zwłaszcza kapłaństwa, celibatu, ubóstwa, czystości i posłuszeństwa oraz rób to przez całe życie. Ten system doprowadził do wielu problemów. Szczególnie z systemem monastycznym, dla którego, jak sądzę, nie ma biblijnego poparcia. Celibat nie jest bardziej świętym stanem niż małżeństwo, a wycofanie się z normalnego współżycia społecznego, zaangażowania i zaangażowania w społeczeństwo i wspólnotę nie jest czymś, co bardziej sprzyja duchowemu wzrostowi w prawdziwej religii niż zaangażowanie w życie społeczne. Więc ciekawe jest to, że w tym konkretnym ślubowaniu osoba może go złożyć i jest to dobrowolne i tymczasowe. To nie jest coś, co jest narzucone na całe życie, z wyjątkiem szczególnych przypadków, takich

jak Samson i Samuel. To nie jest coś, co całkowicie obejmuje całe życie i nie jest to coś, co całkowicie wycofuje ich z normalnego życia w społeczności.

Nie jestem pewien, czy mówi, ile czasu zajmuje wypowiedzenie ślubowania. Nie wydaje się, że zakończenie go zajęłoby tak dużo czasu, więc może ktoś mógłby. Myślę, że później w judaizmie była próba określenia długości – byłby to okres miesiąca, sześciu tygodni, dwóch miesięcy lub czegoś takiego – ale w samym prawie nie jest to określone.

F. Ofiara ksiąg podczas poświęcenia ołtarza – Liczb 7:1-89

Ale przejdźmy do f. Chcę tu tylko poczynić kilka krótkich komentarzy. F. brzmi: „Ofiara ksiąg na poświęcenie ołtarza: Liczb 7:1-89”. Mogę tylko wspomnieć, że jest to najdłuższy rozdział w Pięcioksięgu. To ile wersów? 89 wersów. Teraz, jeśli spojrzysz w dół, zauważysz, że jest bardzo powtarzalny. Opisuje ofiarę, jaką przynosi przedstawiciel każdego z plemion z okazji poświęcenia ołtarza na tabernakulum. Spójrz na przykład na werset 24: „Trzeciego dnia Eliab, syn Helona, wódz ludu Zabulona, złożył ofiarę”. Tak więc przedstawiciel plemienia Zabulona przynosi ofiarę. Następnie ofiara jest opisana w wersach od 25 do 29. „Jego ofiarą była jedna srebrna misa o wadze stu trzydziestu syklów i jedna srebrna czasza do kropienia o wadze siedemdziesięciu sykli, obie według sykla świątynnego, każda napełniona najczystsza mąką zmieszana z oliwą, jak ofiara zbożowa; jedno złote naczynie o wadze dziesięciu syklów, pełne kadzidła; jednego młodego cielca, jednego barana i jednego rocznego baranka na całopalenie; jeden kozioł na ofiarę przebłagalną; i dwa woły, pięć baranów, pięć kozłów i pięć rocznych baranków na ofiarę biesiadną. Taka była ofiara Eliaba, syna Helona”.

Teraz, jeśli spojrzysz na każdą z pozostałych ofiar przedstawicieli innego plemienia, wszystkie są identyczne. Tak więc rozdział staje się bardzo powtarzalny i możesz zapytać: „O co chodzi?” Wydaje mi się, że mówi nam to, że Bóg jest zainteresowany każdym ze swojego ludu i jego ofiarami, nawet jeśli te ofiary mogą być zasadniczo takie same. Bóg jest osobiście zainteresowany każdą osobą i każdym z tych plemion oraz tym, co przynoszą. Więc jest to zapisane, ofiarowanie za ofiarowaniem za ofiarowaniem.

G. Druga Pascha po wyjściu z Egiptu – Liczb 9:1-14

Przejdźmy do g. „Druga Pascha po wyjściu z Egiptu: Liczb 9:1-14”. W wersecie 1 rozdziału 9 znajduje się oznaczenie czasu: „Pan przemówił do Mojżesza na pustyni Synaj, w pierwszym miesiącu drugiego roku po ich wyjściu z Egiptu. Powiedział: „Niech Izraelici obchodzą Paschę w wyznaczonym czasie. Świętujcie to o zmierzchu czternastego dnia tego miesiąca”. Zwróćcie teraz uwagę na ten czas: pierwszy miesiąc drugiego roku. Wróć do Liczb 1:1. W Księdze Liczb 1:1 czytamy, że „Pan przemówił do Mojżesza pierwszego dnia drugiego miesiąca drugiego roku”. Pierwszy dzień drugiego miesiąca drugiego roku w 1:1, ale w 9:1 jest to pierwszy miesiąc drugiego roku. Tak więc jest to faktycznie wcześniejsze niż instrukcje w rozdziale pierwszym dotyczące przeprowadzania spisu ludności.

Ale to, co dzieje się w tym czasie, to to, że zrobili to w pierwszym miesiącu drugiego roku, ale w wersecie 6 czytamy: „Niektórzy z nich nie mogli obchodzić Paschy w tym dniu, ponieważ byli ceremonialnie nieczyści z powodu zmarłego ciała. Przyszli więc do Mojżesza i Aarona i powiedzieli do Mojżesza: „Staliśmy się nieczyści z powodu martwego ciała, ale dlaczego mielibyśmy powstrzymać się od składania ofiary dla Pana z innymi Izraelitami w wyznaczonym czasie?” Innymi słowy, oni są zobowiązani do obchodzenia Paschy, ale są ceremonialnie nieczyści, więc nie mogą obchodzić Paschy. Tutaj masz problem sprzecznych zasad moralnych. Wszyscy Izraelici mieli obchodzić Paschę, w przeciwnym razie zostaliby odcięci od ludu Bożego. Przejdź do wersetu 13: „Jeśli człowiek, który jest ceremonialnie czysty i nie jest w podróży, nie odprawi Paschy, ten człowiek musi zostać wyłączonej ze swojego ludu, ponieważ nie złożył ofiary dla Pana w wyznaczonym czasie, człowiek ten poniesie skutki jego grzechu”. Ale jeśli wrócimy do prawodawstwa Mojżeszowego w Księdze Kapłańskiej, każdy, kto dotknął martwego ciała, był nieczysty i miał zakaz obchodzenia Paschy. Co więc robisz w takim przypadku? Powinieneś go przestrzegać, ale nie możesz, bo jesteś nieczysty.

Ci ludzie przychodzą do Mojżesza i mówią: „Co mamy czynić?” A Mojżesz nie

wie. W wersecie 8 Mojżesz mówi: „Poczekaj, aż się dowiem, co Pan nakazuje względem ciebie!” Następnie przeczytaj w wersecie 9, co Pan mówi do Mojżesza. Mówi: „Powiedz Izraelitom, że jeśli ktoś z was lub z waszych potomków jest nieczysty z powodu zwłok lub w podróży, mogą nadal obchodzić Paschę Pańską. Mają ją obchodzić czternastego dnia, drugiego miesiąca”. Innymi słowy, jako alternatywę podaje się późniejszą datę. Myślę, że dostrzegasz w tym coś ważnego ze względu na naturę prawa cywilnego i ceremonialnego. Nie sądzę, aby ta ustawa miała być postrzegana w sposób wąsko legalistyczny; to znaczy, nie jest to coś całkowicie nieugiętego i niezmiennego.

Teraz myślę, że to, co Jezus powiedział w Ewangelii Marka 2:27, ma ten sam punkt. Jezus powiedział: „Sabat jest dla człowieka, a nie człowiek dla szabatu”. To prawo zostało nadane przez Boga dla dobra ludzkości; to nie jest na odwrót. To, co Pan tutaj robi, to sposób na zachowanie najlepszego z obu tych wymagań: musisz obchodzić Paschę, nie wolno ci iść, gdy jesteś nieczysty, bez kompromisów. Przewidziano jednak wyjątki i konflikty. Tak więc druga Pascha mogła odbyć się miesiąc po zwykłej Paschy, aby pomieścić ludzi, którzy nie mogli uczestniczyć w pierwszej z powodu nieczystości lub wyjazdu w podróż.

H. Boskie postanowienie dotyczące kierownictwa i przewodnictwa, Izrael ma teraz zacząć opuszczać Synaj w swojej podróży do ziemi Kanaan

H. poniżej 12 lat: „Boskie postanowienie dotyczące kierownictwa i przewodnictwa, Izrael ma teraz zacząć opuszczać Synaj w drodze do ziemi Kanaan”. Poczyniono dwa postanowienia: w Księdze Liczb 9:15-23 masz słup obłoku i ognia. W Księdze Liczb 9:15 czytamy: „W dzień przybytku rozstawiono Namiot Świadectwa, a obłok okrywał go od wieczora do rana. Obłok nad tabernakulum wyglądał jak ogień i tak już zostało. Chmura go zakryła, a nocą wyglądał jak ogień. Ilekroć chmura podnosiła się z namiotu, Izraelici wyruszali. Ilekroć chmura opadła, Izraelici rozbijali obóz. Na rozkaz Pana Izraelici wyruszyli i na Jego rozkaz rozbili obóz. Dopóki obłok pozostawał nad przybytkiem, tak długo pozostawali w obozie”. Tak więc reszta opisuje, jak to miało działać, prowadząc Izraelitów w ich podróży. Drugie postanowienie znajduje się w

Księdze Liczb 10:1-10 i jest to postanowienie dotyczące dostarczenia srebrnych trąb w celu koordynowania ruchów plemion. Pan powiedział: „Zrób sobie dwie trąby z kutego srebra i użyj ich do zwołania społeczności i rozbicia obozu. Kiedy zabrzmia oba dźwięki, zbierze się cała społeczność” i tak dalej. A więc to są dwa postanowienia dotyczące drogi prostej dla ludu, tak jak oni to wyznaczyli.

Pomijanie F. i g.

Pominę sekcje e., f. i g. na twoich konspektach do naszej dyskusji klasowej. Zauważysz, że e. jest „Od Synaju do równin Moabu: Liczb 10-22”. F. to „Incydent z Balaamem: Liczb 22-25”. To tam Balak, król Moabu, wynajął Balaama, pogańskiego wróżbitę, aby przeklął Izraelitów; ale ostatecznie pobłogosławił Izraelitów, zamiast ich przeklinać. Chciałbym poczynić kilka uwag na ten temat, więc wrócę do tego za chwilę. Nie będę omawiał e., f. lub g. G. to „Przygotowania do wejścia do Kanaanu: Liczb 26-36”, gdzie omówiono nowy spis ludności i niektóre rzeczy tuż pod koniec tego okresu wędrówki po pustyni.

F. Wyrocznie Balaama i Boskie Królestwo

Chciałem zrobić kilka komentarzy na temat wyroczeni Balaama. Chcę to zrobić w związku z jedną konkretną rzeczą, która jest zawarta w tych wyroczeniach, a jest to odniesienie do powstania królestwa w Izraelu. Zwróć uwagę, co Balaam mówi w Księdze Liczb 23:21: „Nie widać nieszczęścia w Jakubie ani nieszczęścia w Izraelu. Pan, ich Bóg, jest z nimi, wśród nich jest okrzyk króla”. Teraz możesz debatować, do czego odnosi się tam „okrzyk króla”. Czy sam król Bóg – „Pan, ich Bóg jest z nimi, okrzyk króla” – czy to okrzyk uznania Jahwe jako boskiego Króla, czy też jest to ludzki król?

Spójrz na Liczb 24:17, gdzie Balaam mówi w swojej czwartej wyroczeni: „Widzę go, ale nie teraz, widzę go, ale nie z bliska, gwiazda wzejdzie z Jakuba, berło wyjdzie z Izraela”. Teraz berło jest symbolem królewskośći. „Zmiażdży czoła Moabu, wszystkie czaszki wszystkich synów Seta, Edom zostanie zdobyty; Seir, jego wróg, zostanie pokonany, ale Izrael wzrośnie w siłę. Z Jakuba wyjdzie władca i zniszczy ocalałych z miasta”. Myślę, że w wersetach 17-19 masz proroczą przepowiednię, która znajduje

swoje wypełnienie w czasach Dawida. Dawid był berłem, które powstało z Izraela, Dawid zmiążdżył Moaba i Edom. Spójrz na 2 Samuela 8 — wymienia wszystkie podboje Dawida, a wśród nich Moab i Edom. To, na co chcę tylko zwrócić waszą uwagę, to to, że królestwo jest przewidywane już w wyroczni Balaama. Kiedy przejdziemy do 1 i 2 Księgi Samuela, zobaczymy wzrost władzy królewskiej w Izraelu. Królowanie nie powstaje w Izraelu bez wcześniejszego wskazania, że nadejdzie czas, kiedy królowanie zostanie ustanowione w Izraelu. W rzeczywistości, jeśli cofniesz się do czasów Abrahama, Pan mówi: „Wśród potomków Abrahama powstaną królowie”. W Księdze Powtórzonego Prawa 17 znajduje się coś, co nazywa się „prawem królewskim” — wyjaśnia ono, że kiedy ustanowisz króla, oto, co król zrobi. Tak więc oczekiwane jest królestwo; Bożym zamierzeniem było, aby Jego lud miał króla. Więc chciałem zrobić ten komentarz na temat wyroczni Balaama.

H. Ostatnie dni Mojżesza

1. Księga Powtórzonego Prawa

A. Imię Powtórzonego Prawa

Chcę przejść do przodu, przejdź do h. które są „ostatnimi dniami Mojżesza”, na dwa podpunkty: jeden to Księga Powtórzonego Prawa, a drugi to śmierć Mojżesza. W Księdze Powtórzonego Prawa znajdują się trzy podtytuły, z których pierwszy to „Imię”, które jest ostatnią księgą Pięcioksięgu lub Tory. Jak zauważyłeś, w tradycji hebrajskiej tytuł zaczerpnięto ze słów z pierwszych wersów księgi. W tym przypadku znany nam tytuł nie pochodzi z tradycji hebrajskiej, lecz z Septuaginty. W tradycji hebrajskiej tytuł zaczerpnięto z Księgi Powtórzonego Prawa 1:1: „Oto słowa, które wypowiedział Mojżesz do Izraela za Jordanem”. „To są słowa” to tytuł w tradycji żydowskiej. Ale tytuł, który znamy z Księgi Powtórzonego Prawa, tak naprawdę wywodzi się z tłumaczenia Księgi Powtórzonego Prawa 17:18. Wspomniałem kilka minut temu, że Księga Powtórzonego Prawa 17:18 jest również nazywana „prawem królewskim”, które opisuje, jak król miał funkcjonować, gdy w Izraelu powstało królestwo. Ten werset, Powtórzonego Prawa 17:18, jest wersetem z tego „prawa królewskiego”. Mówi: „Kiedy

[to jest król] zasiądzie na tronie swojego królestwa, niech sobie napisze na zwoju, [mówi NIV] odpis tego prawa, zaczerpnięty z księgi kapłana, który jest Lewici”. Widzicie więc w tekście hebrajskim, że „ma napisać dla siebie odpis prawa”, co w Septuagincie przetłumaczono jako „ma napisać [dosłownie] to drugie prawo”. Teraz *Miszna* w języku hebrajskim to słowo, które może oznaczać kopię lub drugą. Widzisz, Septuaginta przetłumaczyła to jako „drugie prawo”. Myślę, że to błędne tłumaczenie. I stał się angielskim tytułem książki: „*Powtórzonego Prawa*”, co oznacza „drugie prawo”. To błędne tłumaczenie i jest otwarte na nieporozumienia. Myślę, że w pewnym sensie można to poprawnie zrozumieć i może być pomocne, ale jest otwarte na nieporozumienia.

Ogólnie rzecz biorąc, myślę, że zawsze było to rozumiane w niewłaściwy sposób. Jeśli przetłumaczysz to jako „drugie prawo”, możesz odnieść wrażenie, że jest to drugie prawo, które różni się od pierwszego prawa. Pierwsze prawo zostało dane na Synaju. To prawo zostało dane czterdzieści lat później nowemu pokoleniu, które dorastało podczas wędrówki po pustyni. Pamiętajcie, kiedy byli w Kadesz Barnea z powodu braku wiary w środku Księgi Liczb. Szpiedzy wyszli i wrócili z negatywnym raportem, mówiąc: „Nie ma takiej możliwości”. Tak więc drugie prawo można rozumieć jako prawo różniące się od prawa danego na Synaju.

Jest w tym ziarno prawdy, ponieważ jeśli przyjrzesz się bliżej sformułowaniu prawa w Księdze Powtórzonego Prawa i porównasz je ze sformulowaniem prawa w Księdze Wyjścia, zauważysz, że w niektórych przypadkach występują niewielkie różnice. Niektóre z Dziesięciu Przykazań są sformułowane zupełnie inaczej w Księdze Powtórzonego Prawa 5 niż w Księdze Wyjścia 20. Jednak nie należy z tego wyciągać wniosku, że jest to drugie prawo, które jest w jakikolwiek sposób niespójne lub sprzeczne z prawem danym na Synaju. Jest to po prostu ponowne przedstawienie prawa przez Mojżesza następnemu pokoleniu ludzi w sposób spójny i harmonijny z Prawem danym na Synaju. Nie jest to drugie prawo w tym sensie, że jest to inny materiał niż ten, który został dany na Synaju. To jeden ze sposobów, w jaki może zostać źle rozumiany.

Drugim sposobem, w jaki może to zostać źle rozumiane, jest to, że tytuł sugeruje, że jest to po prostu powtórzenie pierwszego prawa. Jeśli tak jest, dlaczego

mielibyśmy poświęcać tyle uwagi Księdze Powtórzonego Prawa? Dlaczego po prostu nie przeczytać Księgi Kapłańskiej i Liczb, jeśli jest to po prostu powtórzenie tego, co zostało podane wcześniej? Dlaczego mamy tę książkę?

Ciekawe, że w samarytańskim tekście Pięcioksięgu Księgi Powtórzonego Prawa, a także w Zwoju Księgi Powtórzonego Prawa znad Morza Martwego widać próby zharmonizowania Księgi Powtórzonego Prawa z treścią praw Księgi Wyjścia i Księgi Liczb. Tak więc różnice między nimi zostały celowo zminimalizowane. Wydaje się, że w tekście zwoju znad Morza Martwego i tekście samarytańskim podjęto próbę zbliżenia sformułowań niż w tekście hebrajskim masoreckim. Ale dokładniejsze tłumaczenie to po prostu „kopia” tego prawa, a nie „drugie prawo”. Król miał sporządzić odpis tego prawa. Dlaczego Septuaginta przetłumaczyła to w ten sposób i dlaczego taki właśnie stał się tytuł księgi, pozostaje pytaniem otwartym. Jeśli wrócisz do Księgi Powtórzonego Prawa 17:18, nadal możesz zadać pytanie: „Jakie jest to prawo?” „Król sporządzi sobie odpis tego prawa”. Jakie prawo? Czy to tylko prawo króla mówi, jak król ma rządzić lub wykonywać swoją funkcję króla? A może „to prawo” to cały Pięcioksiąg? A może to tylko Księga Powtórzonego Prawa? Są tam trzy opcje. Jestem skłonny myśleć, że to cała Księga Powtórzonego Prawa, aby mieć kopię tego ponownego sformułowania prawa przez Mojżesza na równinach Moabu, aby go prowadzić, gdy przyjmuje obowiązki króla. Aby zakończyć tę dyskusję na temat tytułu, wyprowadzenie tytułu z tłumaczenia tego wyrażenia z Księgi Powtórzonego Prawa 17:18 dało tytuł, który może być źle rozumiany, i nie sądzę, aby był to tytuł zamierzony w ten sposób w oryginalnej kompozycji lub w tekście, z którego pochodzi. Powiedziawszy to, inną opcją jest podążanie za tradycją żydowską: „To są słowa”. Jeśli właściwie rozumiany, tytuł „Powtórzonego Prawa” prawdopodobnie lepiej oddaje ideę tego, o czym jest księga niż „Oto słowa”, które niewiele ci mówią.

B. Znaczenie Księgi Powtórzonego Prawa w Starym Testamencie

B. jest „Znaczenie Księgi Powtórzonego Prawa w Starym Testamencie”. Cytat na stronie 45, jest akapit na 45, który pochodzi z interesującej książki Samuela Schultza,

który przez długi czas był wykładowcą w szkole podyplomowej Wheaton College. Napisał książkę pt *Powtórzonego Prawa, Ewangelia miłości*. To była popularna książka, a nie techniczna akademicka dyskusja na temat Powtórzonego Prawa, ale idee, które omawia w tej książce, są dla mnie bardzo pomocne. Zwróć uwagę na pierwszy akapit, w którym mówi: „Księga Powtórzonego Prawa jest najważniejszą księgą Starego Testamentu z punktu widzenia Bożego objawienia”. Nie wiem, czy gdyby ktoś zapytał cię, jaka była najważniejsza księga Starego Testamentu, czy pomyślałbyś o Księdze Powtórzonego Prawa? Prawdopodobnie nie. Ale tak mówi. „Przez wszystkie lata przeglądu Starego Testamentu autor czynił tylko krótkie odniesienia do Księgi Powtórzonego Prawa jako księgi, która jedynie przegląda lub powtarza to, co poprzedza to, co jest w Pięcioksięgu”. nie zwrócił na to uwagi? „Tak jednak nie jest. Jest to jedna z najczęściej cytowanych ksiąg Nowego Testamentu. Według greckiego Nowego Testamentu jest cytowany prawie 200 razy”. Wygłasza więc to stwierdzenie, które moim zdaniem jest dość uderzające. Niezależnie od tego, czy zgodzisz się z tym stwierdzeniem, czy nie, myślę, że z pewnością możesz powiedzieć, że trzeba by przyznać, że Księga Powtórzonego Prawa odgrywa niezwykle ważną rolę w objawieniu Starego Testamentu. Więcej na ten temat powiemy później. Ale kiedy wyjdiesz poza Księgę Powtórzonego Prawa, teologia i koncepcje wszystkich ksiąg historycznych (Jozuego, Sędziów, Królów itp.) odzwierciedlają teologię Powtórzonego Prawa. Wpływ Księgi Powtórzonego Prawa na księgi prorockie jest często dość uderzający. Tak więc Księga Powtórzonego Prawa jest bardzo znaczącą księgą.

Otoczenie i tło

Zdobądźmy do tego ustawienie w tle. Izrael wszedł w przymierze z Panem na Synaju po tym niezwykłym wyzwoleniu z Egiptu. Na Synaju oznajmił zobowiązania, jakie zawierało jego przymierze. Izrael opuścił Synaj, jak wspominałem, i z powodu braku wiary całe pokolenie zmarło na pustyni. Nowe pokolenie jest teraz na granicy ziemi Kanaan, po drugiej stronie rzeki Jordan, na równinach Moabu, gdzie obozowali. To, co Mojżesz robi w tej księdze, jest podsumowaniem dla tego nowego pokolenia tego,

czego oczekuje od nich Pan. Rzuca też wyzwanie temu nowemu pokoleniu, aby kroczyło drogą Pana i było posłuszne zobowiązaniom wynikającym z przymierza. Myślę, że można powiedzieć, że Księga Powtórzonego Prawa jest zarówno kazaniem, jak i prawem. Jeśli spojrzysz na strukturę księgi, znajdziesz tam trzy adresy podane przez Mojżesza. On naprawdę głosi Izraelitom i wzywa ich do wypełnienia zobowiązań wynikających z przymierza.

Zobacz, co mówi Schultz w akapicie b na stronie 41. Mojżesz głosi, a Schultz mówi, że sercem przesłania jest miłość. „Ani listy nakazów i zakazów, ani prawa legalizmu życia, ani dobre uczynki, ani nawet wysokie standardy moralne nie były głównym celem. Podstawową częścią tego wszystkiego była żywotna relacja z Bogiem, relacja miłości. Z tego miłosnego związku wyszły wszystkie inne względy, które były ważne dla człowieka. Miłość do człowieka została zapoczątkowana przez Boga. Nie powstało z ludzkiego działania. Chociaż Boża czuła opieka została udzielona całej ludzkości, Boża miłość do Izraela zaczęła się od Abrahama, Izaaka i Jakuba. Miłość Boża objawiła się całemu narodowi poprzez cudowne wyzwolenie z Egiptu. Jako odbiorca Bożej miłości, która była widoczna w Jego odkupieniu i nieustannej opiece, Izraelita miał odpowiedzieć szczerą miłością i oddaniem. Ta odpowiedź wykorzystywała wszystkie zasoby całej jego istoty: jego serce, duszę, umysł i siłę. Ta miłość i oddanie były wyjątkowe; żaden inny bóg nie może być dopuszczony ani tolerowany w takim związku”. Teraz ponownie spójrz na kontekst tego. Myślę, że Schultz ma całkowitą rację, zwracając uwagę na słowo „miłość”, które jest w centrum przesłania.

Ale w czasie, gdy Mojżesz przemawiał do Izraelitów na równinach Moabu, Izrael miał wejść do ziemi Kanaan i osiedlić się. Poganie z ziemi Kanaan zapoznali ich z ich zwyczajami, bogami i praktykami religijnymi. Pytanie przed Izraelem brzmiało: czy przyjmą praktyki Kananejczyków i zaakceptują bóstwa Kananejczyków, czy też pozostaną lojalni wobec Pana? Co Izrael zrobił w sprawach kultu po tym, jak Mojżesz wszedł na górę, po wstępnym ustanowieniu przymierza? Zbudowali złotego cielca, aby go czcić. Teraz masz nową generację. Co to nowe pokolenie będzie robić na równinach Moabu?

Równiny Moabu

Spójrz na Liczb 25. W wersecie 1 czytamy: „Podczas gdy Izrael przebywał w Szittim”. Szittim to miejsce na równinach Moabu, naprzeciw Kanaanu. Aby uzyskać takie ustawienie, spójrz na Jozuego 2:11. „Jozue, syn Nuna, potajemnie wysłał z Szittim dwóch zwiadowców”. Spójrz na Księgę Jozuego 3:1: „Wczesnym rankiem Jozue i cały Izrael wyruszyli z Szittim i udali się nad Jordan”. Rozbijają tam obóz, gotowi wyruszyć do ziemi Kanaan, i co się dzieje? W Księdze Liczb 25:1 czytamy: „Podczas pobytu w Szittim mężczyźni zaczęli uprawiać nierząd z kobietami, które zapraszały ich do składania ofiar ich bogom. Ludzie jedli i kłaniali się tym bogom. Izrael przyłączył się więc do czczenia Baal Peora. I zapłonął gniew Pana przeciw Izraelowi”.

Oto to nowe pokolenie, na równinach Moabu, ma wkroczyć do ziemi obiecanej; jednak są wciągani w pogański kult. Myślę więc, że Księgę Powtórzonego Prawa należy czytać w tym kontekście: Mojżesz wzywa Izraelitów, aby pozostali wierni wyłącznie Panu, aby kochali Go całym sercem, umysłem i duszą. Ta miłość i oddanie miały być odpowiedzią na Jego łaskawe i potężne czyny w ich imieniu. Wyzwolił ich z Egiptu, sprowadził na Synaj, zawarł z nimi przymierze i dał im swoje prawo. Pamiętajcie o tym prawie – to jest łaska, prawo, łaska. Prawo było środkiem łaski, którego należało przestrzegać i oczekiwać błogosławieństwa. Tak więc Schultz mówi, że w sercu przesłania Mojżesza, tutaj na równinach Moabu, nie chodzi tylko o to, co robić, a czego nie, ale to: „Kochaj Pana, swego Boga, całym swoim sercem, umysłem i duszą”. I to jest wyłączone bycie tylko dla Jahwe.

Szema i Miłość Boga

Spójrz na ten słynny tekst z Księgi Powtórzonego Prawa 6:4-5, pt*Szema*: „Słuchaj, Izraelu, Pan, Bóg nasz, Pan jest jeden. Kochaj Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą i całą swoją mocą. Te przykazania, które wam daję, mają być w waszych sercach. Zaimponuj im swoim dzieciom”. Werset 4 jest trudny do przetłumaczenia. Jeśli spojrzysz na hebrajski, jest pewna dwuznaczność. NIV mówi:

„Słuchaj, Izraelu, Pan, nasz Bóg, Pan jest jeden”. W moim egzemplarzu jest notatka tekstowa N, a jeśli spojrzysz na tę notatkę N, werset 4 mówi: „Pan, nasz Bóg, jest jednym Bogiem” lub „Pan jest naszym Bogiem, Pan jest jeden” lub „Pan jest naszym Bogiem Pan sam”. Skłaniam się ku myśleniu, że ten ostatni jest najlepszy: „Tylko Pan jest Bogiem. Dlatego kochaj Jahwe całym swoim sercem, duszą, umysłem i siłą”.

W każdym razie sercem przesłania jest miłość. Wróć do Schultza. Akapit c, strona 45: „Ze względu na wyjątkową więź z Bogiem, Izraelita miał okazywać swoją miłość poziomo bliźniemu. Tylko wtedy, gdy doświadczył bycia kochanym przez Boga, mógł okazywać miłość bliźniemu. Głębokie uświadomienie sobie miłości Bożej dostarczyło źródło, które pozwala Izraelitom prawdziwie kochać bliźnich. To właśnie ta pionowa i pozioma miłość została wskazana przez Jezusa jako istota wszystkiego, czego Bóg wymaga od człowieka, aby osiągnął zbawienie wieczne”. U Mateusza, Marka i Łukasza: „Czego wymaga miłość? Kochaj Pana Boga swego całym sercem, umysłem i duszą; i kochaj bliźniego swego jak siebie samego”. To jest ta relacja pionowa i pozioma. Znaczący Prawa Mojżeszowego jako przedstawiciel faryzeuszy zgodził się z Jezusem, że prawo miłości jest ważniejsze niż wszystkie inne względy. To właśnie w Księdze Powtórzonego Prawa Jezus i przywódcy religijni znaleźli sedno Bożego objawienia człowiekowi w formie pisemnej. Jezus wskazał również, że stanowi to istotę wszystkiego, co jest napisane w prawie i u proroków. W związku z tym dobrze zrobimy, gdy przestudujemy tę księgę, która daje nam wgląd i zrozumienie kontekstu, w jakim ta miłość została objawiona i wyrażona przez Mojżesza. Tak więc jest to podwójny nacisk, który znajdujemy w książce: miłość do Boga i pozioma miłość bliźniego jak siebie samego.

Końcowe stwierdzenie, które mam od Schultza, brzmi: „Te dwa obowiązki, całkowita miłość do Boga i miłość do bliźniego, stanowiły istotę Bożego przesłania do człowieka, które zostało objawione przez Mojżesza na Horebie”. Teraz zwróć uwagę na następną stronę, ponieważ myślę, że to jest miejsce, w którym Księga Powtórzonego Prawa jest źle rozumiana „*deuter-onomios*, lub drugie prawo, nie legalizm, nie rytuał, nie zewnętrzne drobiazgi praktyk religijnych, nie legalistyczne przestrzeganie Dekalogu lub

wyznania wiary; żaden z nich nie był podstawowy. Mojżesz raczej podkreślał żywotną więź z Bogiem jako fundamentalną dla wszystkich innych kwestii życiowych.

Na drugim miejscu był prawdziwy związek miłosny z bliźnim”. Myślę, że Schultz miał rację w tej podstawowej perspektywie odzwierciedlającej kazanie Mojżesza na równinach Moabu.

Powtórzonego Prawa 6:4, ale spójrz na Powtórzonego Prawa 10:12: „A teraz, Izraelu, czego żąda od ciebie Pan, Bóg twój, jeśli nie bać się Pana, Boga swego, chodzić wszystkimi Jego drogami i miłować go”. Czego chce Bóg? Bój się go, kochaj go. „Służcie Panu całym swoim sercem, całą swoją duszą, aby przestrzegać przykazań i zarządzeń Pana, które dałem wam dzisiaj dla waszego własnego dobra”.

Księga Powtórzonego Prawa 30

Spójrz na Księgę Powtórzonego Prawa 30:11 i następne. Wrócę za chwilę do rozdziału 11, ale spójrzmy najpierw na rozdział 30. „Teraz to, co wam dzisiaj nakazuję, nie jest dla was zbyt trudne ani poza waszym zasięgiem. Nie jest w niebie, więc musisz pytać: „Kto wstąpi do nieba, aby to zdobyć i nam to ogłosić, abyśmy byli mu posłuszni?” Nie jest też za morzem, więc musisz zapytać: „Kto przeprowi się przez morze, aby je zdobyć i ogłosić nam, abyśmy byli mu posłuszni?” Nie, słowo jest bardzo blisko ciebie; jest w twoich ustach i w twoim sercu, abyś mógł być mu posłuszny. Patrz, kładę dziś przed tobą życie i pomyślność, śmierć i zniszczenie. Albowiem nakazuję ci dzisiaj miłować Pana, Boga twego, chodzić Jego drogami i strzec jego przykazań, nakazów i praw; wtedy będziesz żył i rozmnażał się, a Pan, Bóg twój, będzie ci błogosławił na ziemi, którą idziesz posiąść. Ale jeśli twoje serce odwróci się i nie będziesz posłuszny, i jeśli pociągnie cię, by kłaniać się obcym bogom i oddawać im cześć, oświadczam ci dzisiaj, że z pewnością zostaniesz zniszczony. Nie pożyjecie długo w kraju, do którego przechodzicie przez Jordan, aby wejść i posiąść. Dziś wzywam niebo i ziemię na świadków przeciwko wam, że kładę przed wami życie i śmierć, błogosławieństwo i przekleństwo. Teraz wybierzcie życie, abyście żyli wy i wasze dzieci, abyście miłowali Pana, Boga waszego, słuchali jego głosu i lgnęli do niego. Bo Pan jest twoim życiem i da

ci wiele lat na ziemi, którą poprzysiągł dać twoim ojcom, Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi”. Tak więc ten nacisk pojawia się wielokrotnie w książce.

Powtórzonego Prawa 11 Podsumowanie przesłania Księgi

Powiedziałem, że chcę wrócić do rozdziału 11. Podsumowuje on w pigułce przesłanie księgi, podając bardzo krótki opis tego, czego Pan wymaga od człowieka. Przyjrzyjmy się, jak zaczyna się ten rozdział. Co jest napisane w wersecie 1? „Kochaj Pana, Boga swego, i zawsze przestrzegaj jego wymagań, jego nakazów, jego praw, jego przykazań”. Poniżej znajduje się opis potężnych czynów Boga dokonanych na rzecz Jego ludu. Przejdź do wersetu 7, przeczytaj: „Twoje własne oczy widziały te wszystkie wielkie rzeczy, których dokonał Pan”. Jakich wspaniałych rzeczy dokonał Pan? Cóż, były wyzwolenia. Spójrz na wersety 2-4: „Pamiętaj dzisiaj, że twoje dzieci nie były tymi, które widziały i doświadczyły karcenia Pana, Boga twego: Jego majestat, Jego potężna ręka, Jego wyciągnięte ramię; znaki, które uczynił, i rzeczy, które uczynił w sercu Egiptu, zarówno faraonowi, królowi Egiptu, jak i całemu jego krajowi; co uczynił wojsku egipskiemu, jego koniom i rydwanom, jak zalał je wodami Morza Czerwonego, gdy was ścigali, i jak PAN sprowadził na nich trwałe zniszczenie. To nie wasze dzieci to widziały” – to byliście wy. W wersecie 5 zobaczyli zaopatrzenie dla swoich potrzeb: „Nie wasze dzieci widziały, co On dla was uczynił na pustyni, dopóki nie przybyliście na to miejsce”. Co jeszcze zapewnił? W wersecie 6 dyscyplina i sąd: „... i co uczynił Datanowi i Abiramowi, synom Eliaba Rubenity, gdy ziemia otworzyła swoją paszczę w sam środek całego Izraela i pochłonęła ich wraz z ich domostwami, namiotami i wszystkimi żywą istotę, która do nich należała. To twoje własne oczy widziały te rzeczy. Byli to ci, którzy nie ukończyli 21 lat. Ci, którzy zmarli, mieli 21 lat i więcej. To było młodsze pokolenie.

Teraz ta wiedza o przeszłości — o tym, jak Bóg ich wyzwolił, wspierał, a nawet osądził — okazała się podstawą tego, czego można się spodziewać w przyszłości. Izrael mógł wiedzieć, że jeśli będzie wierny Panu, w przyszłości doświadczy Jego błogosławieństwa. Zwróć uwagę na to, co następuje w wersecie 8: „Przestrzegajcie więc

wszystkich przykazań, które ja wam dzisiaj daję, abyście mieli siłę wejść i objąć ziemię, którą przechodzicie przez Jordan, aby ją posiadać”. Jeśli będą posłuszni, posiadą ziemię i zachowają ją w posiadaniu. Werset 9: „Abyście długo żyli na ziemi, którą Pan przysiągł dać waszym przodkom i ich potomstwu, ziemię opływającą w mleko i miód”. A jeśli będą przestrzegać przykazań z wersetów 10-17, będzie im się powodziło na ziemi.

„Ziemia, którą idziecie posiadać, nie jest taka jak ziemia egipska, z której wyszliście, gdzie zasialiście swoje ziarno i nawadnialiście ją pieszko, jak w ogrodzie warzywnym. Ale ziemia, którą przechodzicie przez Jordan, aby wziąć w posiadanie, jest krainą gór i dolin, która pije deszcz z nieba. To jest ziemia, o którą twój Bóg się troszczy; oczy Pana, Boga twego, spoczywają na nim nieustannie, od początku roku aż do jego końca. Jeśli więc będziecie wiernie przestrzegać przykazań, które ja wam dzisiaj daję, abyście miłowali Pana, Boga waszego, i służyli Mu całym sercem i całą duszą, wtedy ześlę na waszą ziemię deszcz w swoim czasie, zarówno jesienny, jak i wiosenny, abyście zgromadzili w sobie zboże, młode wino i oliwę. Dam trawę na polach dla twojego bydła, będziesz jadł i nasycił się. Bądź ostrożny, bo inaczej będziesz kuszony do odwrócenia się i oddawania czci innym bogom oraz składania im pokłonów. Wtedy zapali się przeciwko wam gniew Pana i zamknie niebiosa, tak że nie będzie padać deszcz, a ziemia nie wyda plonu, i wkrótce wyginiecie z tej pięknej ziemi, którą dał wam Pan”. Posiadą i zatrzymają ziemię. Jeśli będą posłuszni, odniosą zwycięstwo nad mieszkańcami kraju. Zobacz werset 22: „Jeżeli będziecie pilnie przestrzegać wszystkich tych przykazań, które wam daję, abyście postępowali — abyście miłowali Pana, Boga waszego, chodzili Jego drogami i lgnęli do Niego — wtedy Pan wypędzi przed wami te wszystkie narody; i wywłaszczysz narody większe i silniejsze od ciebie. Każde miejsce, na którym postawisz stopę, będzie twoje: twoje terytorium rozciąga się od pustyni aż po Liban i od rzeki Eufrat aż po morze zachodnie. Żaden człowiek nie będzie w stanie przeciwstawić się tobie. Pan, Bóg twój, jak ci obiecał, wprowadzi postrach i strach przed tobą na całą ziemię, dokądkolwiek pójdziesz”. Więc to jest postawione przed Izraelem: mają kochać Pana i chodzić Jego drogami, a On będzie im błogosławił w opisany sposób.

Błogosławieństwa i przekleństwa

Ale to, co następuje w Księdze Powtórzonego Prawa 11:26-32, to alternatywy, które są otwarte dla Izraela, a wybór należy do nich. Jeśli będą posłuszni, doświadczą Bożego błogosławieństwa. Jeśli nie będą posłuszni, doświadczą jego klątwy. Spójrzmy na werset 26 i następne. Mojżesz mówi: „Patrzcie, kładę dzisiaj przed wami błogosławieństwo i przekleństwo – błogosławieństwo, jeśli będziecie posłuszni przykazaniom Pana, waszego Boga, które ja wam dzisiaj daję; przekleństwo, jeśli nie będziecie słuchać przykazań Pana, Boga waszego, i odwrócić się od drogi, którą ja wam dzisiaj nakazuję, idąc za cudzymi bogami, których nie znacie. Gdy Pan, Bóg twój, wprowadzi cię do ziemi, którą idziesz posiąść, będziesz głosił błogosławieństwa na górze Garizim, a na górze Ebal przekleństwa. Jak wiecie, te góry są po drugiej stronie Jordanu, na zachód od drogi, w stronę zachodzącego słońca, w pobliżu wielkich drzew More, na terytorium tych Kananejczyków, którzy mieszkają w Arabie w pobliżu Gilgal. Masz zamiar przejść przez Jordan, aby wejść i wziąć w posiadanie ziemię, którą daje ci Pan, Bóg twój. Gdy już ją przejmiesz i będziesz tam mieszkać, przestrzegaj wszystkich dekretów i praw, które ci dziś daję”. Jest więc wyzwanie Mojżesza: bądź posłuszny, a doświadczysz Bożego błogosławieństwa; jeśli będziecie nieposłuszni, doświadczycie jego przekleństwa i sądu.

To wyzwanie naprawdę zapewnia perspektywę, z której należy rozumieć doświadczenie Izraela jako narodu po wejściu do ziemi Kanaan. Za życia Jozuego sytuacja była dość stabilna. Ale dochodzisz do następnej księgi, Księgi Sędziów. W Księdze Sędziów masz ten cykl, odwrócenie się od Pana i Jego sądu. Izraelici są uciskani przez różne narody; wtedy wołają do Pana, On ich wybawia i mają pokój, odpoczynek i błogosławieństwo. Następnie ponownie przechodzą przez cykl i nie jest to tylko powtórzenie cyklu – to naprawdę jest spirala w dół. Sprawy stają się coraz gorsze. Pod koniec Księgi Sędziów panuje kompletny chaos, ponieważ nie poszli za wzorem, który przedstawił im Mojżesz.

Myślę więc, że można powiedzieć, że Księga Powtórzonego Prawa ma fundamentalne znaczenie dla zrozumienia tego, co następuje w pozostałych księgach

Starego Testamentu, zarówno w księgach historycznych, jak i prorockich, ponieważ historia Izraela przebiegała według tego schematu. Postanowienia tego przymierza zadziały w zależności od tego, czy Izrael kroczył drogami Pana i kochał wyłącznie Pana. Pan nieustannie i wielokrotnie posyłał swoich proroków, aby wzywali Izraela z powrotem na drogę przymierza i dochowali wierności jego fundamentom. W wielu przypadkach prorocy wypowiadają przekleństwa sądu przymierza, ponieważ ludzie się odwrócili. Tak więc Księga Powtórnego Prawa jest niezwykle ważna, jeśli chodzi o ustanowienie podstaw dla wszystkiego, co następuje w pozostałej części Starego Testamentu.

Mógłbym powiedzieć, że w rozdziale 11 wrócisz do tej struktury traktatowej. Pamiętaj, że rozmawialiśmy o tym, jak Księga Powtórnego Prawa zasadniczo podążała za tą strukturą. Rozdział 11 to tak naprawdę podstawowe postanowienia; masz kochać Pana, ten podstawowy obowiązek lojalności. Widzisz, jak zaczyna się rozdział 12, przechodząc od podstawowych postanowień w rozdziale 11 do szczegółowych postanowień, które następują. Rozdział 12 zaczyna się: „Oto są postanowienia praw, których musisz przestrzegać” — tam znajdziesz szczegółowe zobowiązania przymierza.

Zwróć uwagę na swój zarys, chcę powiedzieć coś o dacie napisania Księgi Powtórnego Prawa. Już trochę o tym rozmawialiśmy, ale chcę powiedzieć trochę więcej. Ale następnym razem będziemy musieli się temu przyjrzeć.

Przepisywane przez Dawn Cianci i Stephanie Fitzgerald
Z grubsza zredagowany przez Teda Hildebrandta
Edycja ostateczna autorstwa Elizabeth Fisher
Ponownie opowiedziane przez Teda Hildebrandta

